

2019

Tematilsyn om digitale sexkrænkelser

Anklagemyndigheden har for 1. og 2. kvartal 2019 ført et særligt tilsyn med sagsbehandlingstiden i sager om digitale sexkrænkelser samt tilsyn med, om forurettede i relevant omfang får hjælp til sletning af billeder mv.

Politikredsene har i tilsynsperioden gennemgået alle verserende og afsluttede sager og redegjort for sagsbehandlingstiden fra anmeldelse til anklagemyndighedens afgørelse af tiltalsspørgsmålet samt årsager til en sagsbehandlingstid ud over 60 dage. Politikredsene har endvidere gennemgået, om anmelder/forurettede i forbindelse med sagens behandling er vejledt om sikring af spor og fjernelse af materiale, samt at politiet i muligt omfang bistår med fjernelse af det krænkende digitale materiale. Politikredsene har afrapporteret om tilsynets resultater til de regionale statsadvokater og redegjort for, hvilke tiltag de har iværksat lokalt.

Maj 2020

Tilsynets hovedresultater

- Anklagemyndigheden har i 1. kvartal 2019 afgjort 136 sager/forhold, og i 2. kvartal 2019 afgjort 222 forhold.
- Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra anmeldelse til anklagemyndighedens afgørelse af tiltalsspørgsmålet er 307 dage i 1. kvartal 2019 og 208 dage i 2. kvartal 2019. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for 1. halvår 2019 er 245 dage.
- Den gennemsnitlige alder på verserende forhold med og uden sigtelse er 244 dage i 1. kvartal 2019 og 296 dage i 2. kvartal 2019.
- Der er foretaget vejledning om sletning af krænkende materiale i 69 ud af 358 afgjorte sager/forhold i 1. halvår 2019, hvilket svarer til knap 20 %. I 68 af de 69 sager/forhold har politiet enten ydet bistand til sletning af krænkende materiale eller vurderet, at bistand ikke har været relevant.
- Der er sket en stigning i antallet af sager, hvor der er sket vejledning, fra ca. 10 % i 1. kvartal 2019 til ca. 26 % i 2. kvartal 2019.

Det bemærkes om opgørelsesmetoden, at det ca. midt i tilsynsperioden kunne konstateres, at nogle politikredse foretog opgørelse på forholdsniveau, mens andre foretog opgørelse på sagsniveau. Det blev i den forbindelse besluttet, at der for 2. kvartal 2019 skulle opgøres på forholdsniveau. Der vil således være nogle af politikredsenes opgørelser for 1. kvartal 2019, der vedrører antallet af sager og ikke forhold. Dette har betydning for beregningerne vedrørende 2. kvartal 2019, da én sag kan indeholde flere forhold.

Resultater

Sagsbehandlingstid

Ved udgangen af 1. halvår 2019 har anklagemyndigheden afgjort i alt 358 forhold. Heraf er:

- 21 % af forholdene afgjort af anklagemyndigheden inden for 60 dage fra anmeldelsen.
- 17 % af forholdene afgjort af anklagemyndigheden mellem 61 og 100 dage fra anmeldelsen.

- 37 % af forholdene afgjort af anklagemyndigheden mellem 101 og 365 dage fra anmeldelsen.
- 25 % af forholdene afgjort af anklagemyndigheden mere end 1 år efter anmeldelsen.

Alder på verserende forhold

Ved udgangen af 1. halvår 2019 er der indberettet i alt 369 verserende sager/forhold med og uden sigtelse. Heraf er:

- 24 % højst 60 dage gamle.
- 11 % mellem 61 og 100 dage gamle.
- 38 % mellem 101 og 365 dage gamle.
- 27 % mere end 1 år gamle.

Politikredsens årsangsangivelser

Som led i tilsynet har der været fokus på at belyse årsager til en sagsbehandlingstid fra anmeldelse til anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet ud over 60 dage.

Sagsbehandlingstid

Politikredsene har generelt oplyst, at der i løbet af 1. og 2. kvartal 2019 er ryddet op i sagsbeholdningen. Dette har medført en stigning i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid, idet en række gamle sager dermed er blevet afgjort og således tæller med i beregningen af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

Hovedårsagerne til en sagsbehandlingstid udover 60 dage i 1. kvartal 2019 er:

- I ca. 33 % af forholdene manglende ressourcer i politiet (ca. 24 %) eller anklagemyndigheden (ca. 9 %).
- I ca. 20 % af forholdene omfattende efterforskning.
- I ca. 10 % af forholdene, at sagen afventer f.eks. mentalundersøgelse, andre sigtelser eller svar fra Facebook.
- I ca. 7 % af forholdene, at sagen har ligget stille i politiet uden særlig begrundelse.

Hovedårsagerne til en sagsbehandlingstid udover 60 dage i 2. kvartal 2019 er:

- I ca. 26 % af forholdene manglende ressourcer i politiet (ca. 15 %) eller anklagemyndigheden (ca. 11 %).
- I ca. 20 % af forholdene omfattende efterforskning.

- I ca. 18 % af forholdene, at sagen afventer f.eks. yderligere oplysninger fra forurettede eller oplysninger fra udlandet.
- I ca. 15 % af forholdene, at sagen har ligget stille i politiet (ca. 7,5%) eller anklagemyndigheden (ca. 7,5 %) uden særlig begrundelse.
- I ca. 8 % af forholdene, at sagen er modtaget til behandling fra en anden kreds.

Alder på verserende forhold

Den negative udvikling i alderen på verserende forhold med og uden sigtelse skyldes primært udviklingen i én enkelt politikreds (Københavns Politi), hvor den gennemsnitlige alder på verserende forhold ligger på 305 dage i 1. kvartal 2019 og på 427 dage i 2. kvartal 2019. Stigningen fra 1. til 2. kvartal skyldes bl.a. den ændrede opgørelsesmetode fra sager til forhold, som omtalt ovenfor. Københavns Politi havde ved udgangen af 1. halvår 2019 65 verserende forhold med en alder på over 1 år, hvilket svarer til 65 % af samtlige verserende forhold over 1 år. Den lange sagsbehandlingstid i Københavns Politi skyldes navnlig ressourcemæssige udfordringer.

Fraregnet Københavns Politis andel af verserende sager er gennemsnitsalderen på verserende forhold på landsplan 218 dage ved udgangen af 1. kvartal 2019 og 206 dage ved udgangen af 2. kvartal 2019.

Vejledning og bistand til sletning af krænkende materiale

Det følger af Rigspolitiets vejledning af 1. november 2018, at politiet i forbindelse med modtagelse af anmeldelser om digitale sexkrænkelser skal vejlede anmelder/forurettede om bl.a. sikring af spor og fjernelse af materiale. Forurettede skal vejledes om, at politiet i muligt omfang bistår med fjernelse af det krænkende digitale materiale, som anmeldelsen vedrører.

Det bemærkes, at en stor del af de afgjorte forhold er anmeldt før udsendelsen af Rigspolitiets vejledning. Dette har betydning for resultatet vedrørende overholdelse af vejledningspligten, der typisk vil blive udført i forbindelse med anmeldelsen af sagen. Flere politikredse har imidlertid foretaget vejledning i sager anmeldt *før* vejledningen blev offentliggjort, hvilket er udtryk for, at politikredsen enten har vejledt af egen drift, eller at der er foretaget vejledning senere i sagsforløbet.

Initiativer og udviklingstiltag

Der er i alle politikredse blevet arbejdet med at nedbringe sagsbehandlingstiderne samt overholde pligten til at vejlede og yde bistand til forurettede i forhold til sletning af billeder mv.

Politikredsene har bl.a. iværksat følgende initiativer:

- Fastsættelse af retningslinjer for fælles identifikation og visitation af sagerne.
- Løbende controlling i forhold til sagsbehandlingen.
- Samling af sagsbehandlingen i centrale enheder med rette kompetencer.
- Undervisning af medarbejderne i servicecentre og anklagemyndigheden om sagernes behandling.

Statsadvokaterne har bl.a. iværksat følgende initiativer:

- Møde med chefanklagerne i maj 2019 med opfølgning i oktober og november 2019, hvor det blev indskærpet, at sagerne skal prioriteres, og at politiet skal foretage vejledning og yde bistand til at få fjernet materialet fra nettet.
- Møder med kvalitetscheferne i juni og august 2019, hvor der er sket erfaringsudveksling og videndeling politikredsene imellem.
- Der er i lyset af de særlige udfordringer i Københavns Politi planlagt et ekstraordinært møde med politikredsens øverste ledelse og Statsadvokaten i København, hvor bl.a. den lange sagsbehandlingstid vil blive drøftet.
- Statsadvokaterne har fulgt op i forhold til de særligt udfordrede politikredse i forbindelse med tilsynsbesøgene i 2. halvår 2019 med henblik på at fastholde fokus på sagernes behandling og afvikling, ligesom kredsens retningslinjer for behandlingen af sager om digitale sexkrænkelser er blevet gennemgået og evalueret.

Rigsadvokatens bemærkninger

Den daværende regering fremlagde i februar 2017 en plan og en række initiativer for en skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser.

Udmøntningen af initiativerne i anklagemyndigheden skete blandt andet ved, at sager om digitale sexkrænkelser var et anklagerfagligt fokusområde i 2017 og 2018, ligesom der blev tilføjet et særligt afsnit vedrørende digitale sexkrænkelser i Rigsadvokatmeddelelsen med henvisning til relevante vejledninger og action-cards fra Rigspolitiet og NC3.

De regionale statsadvokater har tillige gennemført et særligt tilsyn med sager om digitale sexkrænkelser. I 1. halvår af 2018 var tilsynet rettet mod sagsbehandlingen i bred forstand, og i 2. halvår var tilsynet målrettet sagsbehandlingstiden i politiet og anklagemyndigheden.

På baggrund af ovenstående er det Rigsadvokatens opfattelse, at der generelt i politikredsene er kommet et tiltagende fokus på behandlingen af sager om digitale sexkrænkelser, herunder på vigtigheden af at få fastlagt klare procedurer for sagsbehandlingen.

Rigsadvokaten bemærker, at der er sket et fald i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i løbet af 1. halvår 2019 i forhold til de afgjorte sager, og at alderen på verserende forhold er faldet, når der bortses fra Københavns Politi.

Rigsadvokaten finder det samtidigt meget utilfredsstillende, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i forhold til afgjorte sager om digitale sexkrænkelser fortsat er særdeles lang, og at den gennemsnitlige alder på verserende sager ikke er nedbragt yderligere.

Rigsadvokaten finder det endvidere utilfredsstillende, at der i hovedparten af sagerne ikke bliver vejledt om og ydet bistand til sletning af krænkende materiale på nettet i overensstemmelse med Rigspolitiets vejledning af 1. november 2018.

Som opfølgning på resultaterne af tilsynet iværksættes følgende tiltag:

- Politikredsene har i forlængelse af statsadvokaternes tilsynsbesøg i 2. halvår 2019 indsendt oversigter over verserende forhold i sager om digitale sexkrænkelser, hvor der ved udgangen af 1. halvår 2019 var forløbet mere end 60 dage fra anmeldelsen, til de regionale statsadvokater med angivelse af, hvorpå sagerne beror, samt hvornår tiltalespørgsmålet forventes afgjort. Statsadvokaterne har i den forbindelse fulgt op på at forhold, der ikke afventer f.eks. yderligere efterforskning eller mentalundersøgelse, er blevet prioriteret.

- Som følge af handlingsplanen for personfarlig kriminalitet skal politikredsene foretage månedlige indberetninger til de regionale statsadvokater om sigtelser ældre end 12 måneder med en redegørelse for, hvorpå sagerne beror. Statsadvokaterne har endvidere i medfør af handlingsplanen skærpet det tilsynsmæssige fokus på politiets behandling af anmeldelser, hvor der ikke er sket sigtelse, selvom der er gået lang tid. Endelig skal der ske underretning af forurettede om sagens forløb, når der er forløbet 6 måneder fra tidspunktet for anmeldelsen, uden at der er truffet afgørelse i sagen. Hovedparten af sager om digitale sexkrænkelser vil være omfattet af handlingsplanen for personfarlig kriminalitet.
- Rigsadvokaten har herudover anmodet de regionale statsadvokater om at gentage det fokuserede tilsyn med digitale sexkrænkelser i 1. halvår 2020 med fokus på sagsbehandlingstiden og alderen på verserende forhold samt vejledning og bistand til forurettede.
- Rigsadvokaten vil endvidere i samarbejde med Rigspolitiet følge op på, hvordan det sikres, at forurettede i alle relevante sager ydes vejledning og bistand til sletning af krænkende materiale i overensstemmelse med Rigspolitiets vejledning af 1. november 2018.

Det bemærkes, at Rigspolitiet har oplyst, at NC3 pr. 1. november 2019 har oprettet et single point of contact (SPOC), som skal bistå politikredsene med kontakt til relevante internetplatforme med henblik på hastesikring og fjernelse af krænkende materiale samt afindeksering af forurettedes navn fra Google og lignende indekseringstjenester, så det krænkende materiale ikke kan fremsøges. Det er fortsat de enkelte politikredse, der har efterforskningskompetencen i sagerne, men bistanden til forurettede med fjernelse af krænkende materiale varetages herefter centralt i Rigspolitiet.
